Hvem vandt?

Fredag den 1. marts 2024 faldt der dom i retssagen mellem slagterikoncernen Danish Crown på den ene side og Dansk Vegetarisk Forening og Klimabevægelsen i Danmark på den anden. Sidstnævnte to organisationer udtog stævning i 2021.

Sagen har været noget af et tilløbsstykke. Brancheorganisationerne Dansk Industri og Landbrug & Fødevarer gik ind i sagen på Danish Crowns side, mens Forbrugerrådet Tænk gik ind i sagen på sagsøgernes side. Sagen har også været anset som så principiel, at der har været givet fri proces til sagsøgerne, ligesom sagen er blevet henvist til landsretten som 1. instans.

Nu kan vi læse en pressemeddelelse og domstolens begrundelse.

Sagsøgerne har udråbt sagens udfald som en sejr. Sagsøgerne fik ret i ét af tre punkter. Det skal man ikke umiddelbart lade sig forlede af. Det er formodentlig den økonomisk væsentligste del af den konkrete sag, som sagsøgerne har fået ret i; i hvert fald, hvis man læser landsrettens bemærkninger til omkostningsspørgsmålet.

Men hvem der egentlige sejrede i et større perspektiv er et spørgsmål.

Sagsøgerne fik ret i, at mærkningen med *klimakontrolleret gris* var udtryk for vildledning. Læser man dommens begrundelse, er resultatet ikke overraskende. Dette mærke ville næppe heller have passeret under den nuværende praksis, som administreres af Forbrugerombudsmanden. Og under alle omstændigheder var Danish Crown allerede for et par år siden tvunget til at trække mærket tilbage, da flere supermarkedskæder ikke ville have det i kølediskene.

I min optik er det en lidt mærkelig sag at anlægge, da sagsøgerne i hvert fald retligt havde alt at tabe, men kun en opretholdelse af status quo at vinde. I princippet kunne Danish Crown blot have taget bekræftende til genmæle på dette punkt. Men måske skal sagsanlægget i højere grad vurderes politisk? Det hører med til sagen, at den allerede kørte hos Fødevarestyrelsen efter at blive henvist hertil af Forbrugerombudsmanden. Angiveligt er der endnu ikke truffet en afgørelse herfra.

Derimod fik sagsøgerne ikke ret i, at de to omtvistede udtryk skulle forbydes anvendt i nogen henseende fremover. Dette var nu også et friskt synspunkt. Domstole skal ikke ”lovgive” om forbudte udtryk, men afgøre konkrete sager. Intet nyt her heller.

Den markedsføringsmæssigt interessante del af sagen lå i begrebet *klimavenlig*, som Danish Crown havde benyttet som en del af udsagnet *Dansk gris er mere klimavenlig, end du tror*. Dette udsagn fandt landsretten konkret ikke vildledende, dels pga. udsagnets relative natur, dels fordi der kunne dokumenteres en forbrugerusikkerhed om forskellen i klimaaftryk på forskellige kødtyper. Her vælger domstolen at vurdere begrebets anvendelse i kontekst, hvilket vel ikke er så overraskende, når det er tale om en (kommerciel) ytring. Dette taler ind i en større diskussion af, om kød i det hele taget kan betegnes som noget positivt i relation til klima. Bl.a. Forbrugerrådet Tænk har givet udtryk for den holdning, at det kan kød som sådan ikke.

Det bliver så et spørgsmål om sammenligningsgrundlaget. Kan vi markedsføringsmæssigt i anprisninger sammenligne forskellige kødtyper, eller sågar produktionsformer af samme kødtype, eller skal vi sammenligne med alle typer fødevarer? Med en konkurrenceretlig term: Hvad er produktmarkedet? Den diskussion er næppe overstået med Vestre Landsrets dom.

I skrivende stund ved vi ikke, om sagen bliver anket. Men vi ved med næsten 100 % sikkerhed, at greenwashing eller ej også fremover bliver et interessant og omdebatteret emne. Bl.a. kan vi formodentligt se frem til nye regler fra EU.

Af professor Bent Ole Gram Mortensen